

WYBUD

NAJWIĘKSZY TYGODNIK POLSKI W AMER. POŁUDN. — ZAŁOŻONY W 1920 ROKU

"WYBUD" ("O POVO") O MAIOR JORNAL POLONES DA AMER. LATINA — FUNDADO EM 1920

KURYTYBA — 25 listopada — (novembro) — 1970 - Nr 3194 - (47/70)

Obietnice socjalisty Allende?

Trudno doprawdy dociec, czym się kierował były prezydent Chile — Frei, że zwołował członków swojej partii chrześcijańsko-demokratycznej do głosowania na marksistę Allende. Przecież miał tyle dowodów, że marksista nie dotrzyma słowa, gdy dostaną się do władzy, nawet gdy są przymuszani do sformowania rządu koalicyjnego. Jak można było przypuszczać, że marksista, zostając obrany w formie demokratycznej — będzie trzymał się zasad demokratycznych. I co się okazuje teraz. Pierwszym zarządem było pozwolenie na postawienie pomnika Che Guevarze, który jest symbolem komunizmu międzynarodowego i nawet w Kuble nie ma pomnika. Drugim aktem — to wypuszczenie na wolność terrorystów, a ostatnio — nawiązanie stosunków dyplomatycznych z Kubą bez porozumienia się z Organizacją Narodów Amerykańskich, która uznawała za słuszne zerwać z Kubą. Allende podaje bałamutne tłumaczenie, że porozumienie lub solidarność z tą organizacją sprzeciwiałaby się suwerenności Chile.

Nie koniec na tym. Allende, by zyskać sobie opinię kół liberalnych, obiecał zalegalizować w kraju rozwody oraz spędzanie płodu. Odnosnie Organizacji Narodów Zjednoczonych Allende wyzywał brak nie tylko jakiego-

kolwiek poszanowania, ale zagroził nawet wystąpieniem Chile z tej organizacji. Wszystko wskazuje, że Allende, żeby utrzymać się na urzędzie będzie musiał spełnić żądania komunistów, którzy nie zatrzymują się w pół drogi i będą chcieli zrobić Chile na typowy kraj komunistyczny. Nie tylko więc nastąpi nacjonalizacja banków, fabryk i kopalni, ale może nawet obalenie zupełnie prywatnej własności. Gdzie są postawie chrześcijańskiej demokracji, których jest większość w parlamencie, bo na razie jeszcze nie zamknął Allende parlamentu, a wcale nie był pytał ich, czy zgadzają się na to dyktatorskie posunięcie.

Historyczne pojednanie Niemiec z Polską

Od układów w Poczdamie w 1945 roku upłynęło już 25 lat, w których przynano Polsce zabrane dawniej dzielnice jak Śląsk i Pomorze to jest 103.000 km², czyli trzecia część obecnej Polski, gdzie mieszka czwarta część jej ludności. Na tych "ziemiach zabranych", z których wysiedlono Niemców, mieszka 8,5 milionów Polaków, a większość z nich to uciekinierzy z obszarów wschodnich Polski zabranych przez Stalina. Przez te 25 lat chrześcijańscy demokraci będący przy rządzie Niemiec Zachodnich nie chcieli słyszeć o zawarciu traktatu z Polską w sprawie granicy na Odrze i Nysie, uważając układy poczdamskie za tymczasowe.

Przyszło do rządu szefa partii socjalno-demokratycznej Willy Brandt i wkrótce nadał im kierunek polityce NRF a mianowicie — dojsie do porozumienia z Rosją i innymi krajami Wschodniej Europy, a przede wszystkim z Polską z powodu wspólnej granicy. 12 sierpnia Brandt podpisał traktat o nieagresji z ZSRP i polecił ministerstwu spraw zagranicznych rozprawić o pertraktacji z Polską. Wyślanisty tego Ministerstwa udawali się do Warszawy na rozmowy z przedstawicielami rządu PRL.

Od samego początku rozmów były oznaki, że otwarto drogę do zawarcia traktatu definitywnego w którym Niemcy Zachodnie uznają o obecne granice Polski nad Odrą i Nysą. Chodziło o wielką i niezwykłą rzecz dla Polski.

Nie więc dziwnego, że pertraktacje się przedłużały. Jedną i drugą stroną przedstawiała swoje racje i żądania, a wreszcie doszło do zupełnego porozumienia (co mogło zadziwić nie tylko Polaków i Niemców, ale cały świat), że zostanie podpisany traktat gwarantujący te granice na zawsze.

Stalo się to 18 listopada. Minister spraw zagranicznych NRF — Walter Scheel i minister spraw zagranicznych PRL — Stefan Jedy-chowski podpisali traktat w Warszawie. Minister Scheel oznajmił prasie, że Traktat będzie opublikowany 20 listopada równocześnie w Bonn i w Warszawie razem z notami dyplomatycznymi Stanów Zjednoczonych, Anglii i Francji — zatwierdzającymi ten traktat. W ten sposób dokonano się historyczne pojednanie Niemiec z Polską.

Integracja stanu Amazonas

Bardzo ciekawego wywiadu udzielił jednej z gazet rioskich marszałek Juarez Távora, który w towarzystwie generałów Rodrigo Octavio Jordão i Albuquerque Lima zwiedził stan Amazonas w ciągu 10 dni. Zabierając głos na temat integracji tego stanu do ekonomii Brazylii, marsz. Távora stwierdził, że budowa autostrady Transamazonica może być jednym ze środków do zrealizowania tej integracji, lecz budowa ta w żaden sposób nie może stanowić jedynej i skutecznej formy scalenia ekonomicznego stanu Amazonas z resztą Kraju.

Rozwój ekonomiczny Amazonas, według zdania marszałka — ongiś ministra Komunikacji, powinien rozporządzać się na obszarach leżących pomiędzy dwoma wielkimi rzekami Araguaia i Tocantins. Obszary te slyną z żyznej gleby i nadają się bardzo do przeprowadzenia pierwszej kolonizacji tak mieszkańców z Nordeste jak i ze stanów południowych Brazylii czy z zagranicy.

Kolonizacja i integracja Amazonas powinna postępować etapami, z których pier-

wszy odbył by się przede wszystkim w powylej wspomnianej polaci jak również na terenie stanu Maranhão, posiadającego także dobrą ziemię pod uprawę oraz większe możliwości do wywozu produktów rolnych. Marszałek Távora broni tezy, że Integracja Amazonas i jego rozwój ekonomiczny wymaga dokładnego zaplanowania i wielkiej rozważań jeśli się chce osiągnąć rezultaty praktyczne i trwałe.

Należy jeszcze pamiętać, że w stanie Amazonas znajdują się bogate pokłady "cassiterity", cennego minerału którego eksploatacja wymaga budowy drogi o 90 czy 130 km długości. Wprawdzie zbliża się do Amazonas od południa kolonizacja idąca z Mato Grosso złożona z paulistańczyków i gauzów, pierwszeństwo jednak powinno się dać wschodniemu sąsiedziowi Amazonas, którym jest Maranhão, skąd pochód kolonizacyjny posuwał się w stronę Amazonas, stając się nieprzerwanym łańcuchem postępu i rozwoju ekonomicznego. Taka jest opinia marszałka Távora.

W Kalejdoskopie

★ **Damaszek** — Po ostatnim zamachu stanu w Syrii ukonstytuował się nowy rząd kierowany przez gen. Hafez Assad, o charakterze lewicowym. Syria wejdzie w najbliższym czasie do Federacji Arabskiej utworzonej niedawno przez Egipt, Libię i Sudan.

★ **Rio** — VIII powszechny spis ludności w stanie Guanabara wykazał, że na terenie tego stanu ponad 564 tysięcy mieszkańców żyje w "favelach" grupowanych w 112.390 szalaszach i barakach. Jest to ciężki problem do rozwiązania dla władz stanowych.

★ **Brasilia** — Na uniwersytetach brazylijskich w różnych stanach istnieją 150 tys. wolnych miejsc dla kandydatów pragnących rozpocząć studia uniwersyteckie. Dotąd 140 fakultetów nie odpowiedziało jeszcze na pytanie ilu studentów mogą przyjąć na studia w 1971 r.

★ **Rio** — Angielski statek pasażerski "Queen Elizabeth II", liczący 66 tys. ton i mogący pomieścić 2.025 pasażerów, zatrzymał się w tych dniach w Rio, dając możliwość pasażerom do szczegółowego zwiedzenia "cudownego miasta".

★ **Boston** — Prezes przedsiębiorstwa amerykańskiego "Tidewater Telephone Company" zapowiedział, że 2.000 roku każdy mieszkaniec USA będzie miał osobny telefon. Obecnie na 100 Amerykanów — 56 posiada telefon w domu.

★ **Buenos Aires** — Ministrowie spraw zagranicznych Argentyny i Paragwaju podpisali kontrakt na rozpoczęcie budowy olbrzymiej elektrowni na rzece Paranie, której koszt wyniosł 700 mln. dolarów. Otrzymana energia elektryczna wykorzystana będzie przez obydwa kraje.

★ **Rio** — Technicy olbrzyma powietrznego "Boeing 747" nazwanego również "Jumbo Jet" dokonali pokazów z tym samolotem na lotnisku rioskim Galeão przed przedstawicielami zainteresowanych brazylijskich kompanii lotniczych. "Boeing 747" może przewieźć 320 pasażerów.

★ **Brasilia** — Słynny wyznalca szczeniokni przeciw paraliżowi dżelcemu (polo) Albert Sabin otrzymał z rąk Prezydenta Medali najwyższe odznaczenie państwa "Krzyż Południa", a od tamtejszego uniwersytetu tytuł honorowego "doctoris causa". Sabin był już 4 razy w Brazylii.

★ **Londyn** — Dziennik angielski "Times" podał sensacyjną wiadomość, że wyjątki z pamiętnika Chruszczowa, które ukazały się w prasie brytyjskiej i amerykańskiej dostały się na Zachód za pośrednictwem tajnej policji sowieckiej KGB — z niewiadomych motywów.

★ **Assunção** — Rząd prezydenta Stroessnera zdecydował się wydać w ręce NRF hitlerowskiego zbrodniarza wojennego — dr Josef Mengele, oskarżonego o uczestniczenie w mordowaniu Żydów w obozie eksterminacyjnym w Oświęcimiu. Stroessner wydał policji rozkaz aresztowania Mengele.

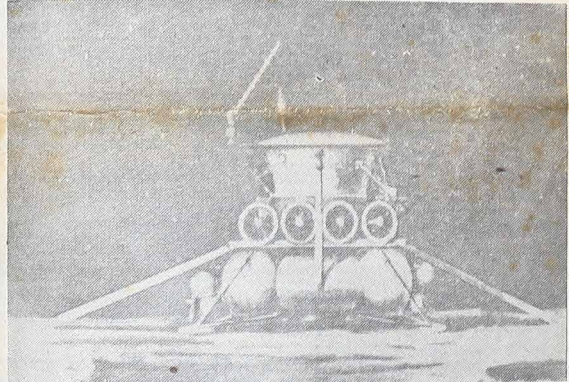
★ **Rio** — Handlowa flota brazylijska powiększyła się wkrótce o 138 różnego rodzaju statków o globalnym tonażu 450 tys. ton. Pod koniec ub. roku stocznie krajowe i zagraniczne rozpoczęły budowę statków o wyżej wymienionym tonażu.

★ **Nowy Jork** — Pomimo wysiłków delegatów państw socjalistycznych i ich sympatyków, Chiny komunistyczne i tym razem nie weszły na członka ONZ. Wynik głosowania przyniósł ponowną porażkę dla Chin.

★ **São Paulo** — W stolicy paulistańskiej zmarł 91-letni José Maria Whitaker, dwukrotny były minister Skarbu, wielki organizator banków i kapitału inwestycyjnego, były prezes Banku Brazylijskiego.

★ **Kurytyba** — Ostatnie wybory były nowym ciosem dla Polonii paranańskiej, która nie zdołała wybrać ani jednego posła stanowego. Interesy lokalne, ambicje osobiste oraz liczba kandydatów (aż 51-ciu) to główne przyczyny ciężkiej porażki.

★ **Karaczi** — Setki tysięcy trupów wyrzucają na brzeg opadające wody wzburzonego przez straszliwy huragan oceanu Indyjskiego. Pomoc z zagranicy w postaci odzieży, lekarstw i żywności przychodzi samolotami wypełniającymi liczne lotniska Pakistanu.

LUNOKCHOD — CZYLI ROBOT SO WIECKI NA KSIĘŻYCU

Uczniowie przyznali, że nie mogą wystąpić człowiek na księżyc, kiedy Amerykanie spacerowali po nim i przynieśli stamtąd księżycowe kamienie. Jednak nie przestali pracować nad innymi sposobami eksploracji księżycowej i oto tych dniach rozłożyli na całym świecie potrzebę się trudzić z wysyłaniem ludzi na księżyc, bo to samo może zrobić automat na ośmiu kołach, zwany robotem. A więc Lunokchod posuwa się po Księżycu, zbiera kamienie i przysłał zdjęcia z powierzchni księżycowej w kierunku Ziemi. Pojazd powietrzny spuszczony z wysokości 100 kilometrów oddalony o tysiąc kilometrów odzie lądowali Amerykanie na powierzchni księżycowej w miejscu oddalonym o 10 kilometrów od miejsca, gdzie Amerykanie nazwanym Morzem Deszczu. Uczniowie kierują tym robotem z Ziemi. Agencja sowiecka podała, że Robot wykona program badań uczonych, a na czym polegają te badania — nie wiadomo. Ma być to daleko lanijszy sposób eksploracji księżycowej niż wysyłanie selenoautów. Uczniowie amerykańscy mają nową podjęcie, by wynaleźć znów coś podobnego, czy coś lepszego, i nie zostac w tyle.

Po wyborach w Brazylii

Wyniki ostatnich wyborów i Kongresu federalnego i Kongresu stanowych, choć nie są jeszcze ostateczne, przyniosły niespodzianki: osłabienie wzmocnienie i osłabienie partii Areny i wielkie osłabienie opozycyjnej partii MDB (Brazylijski Ruch Demokratyczny).

Ta ostatnia straciła kilka miejsc w Senacie oraz kilkadziesiąt krzesel w federalnej Izbie Poselskiej. Zdało się, że partia opozycyjna z największą siłą i swą pozycją po ostatniej mowie pana prezydenta w której oświadczył, że nie odwoła V Aktu Konstytucyjnego dającego rządowi wielkie prerogatywy w stanowym życiu politycznym.

Okazało się jednak, że osłabienie zarządzenia p. Prezydenta, by polepszyć byt ludności, zagwarantować robot-

nikom i funkcjonariuszom państwowym ubezpieczenia społeczne (nie mówiąc już o niskich cenach lekarstw i o syndykatów robotniczych lub z gwarantowaną opieką lekarską) — były najmocniejszą stroną atutu w rękach Areny podczas kampanii wyborczej. I atut ten zwyciężył.

Tak wielkie osłabienie partii opozycyjnej nie jest przy tym samej dla jej członków ani dla samego rządu, gdyż — istnieć niebezpieczeństwo, że partia opozycyjna "rozplynie się" i przestanie być skutecznie istnieć. A przecież w systemie demokratycznym, jakimkolwiek by on był, opozycja jest konieczna.

Nie brak też polityków, którzy twierdzą, że prawie 50 procent głosów wyborczych unieważnionych lub karkotek oddanych "na biało" oznacza wielki cios dla rządu

w tym sensie, iż znaczna część społeczeństwa wykazała wobec wyborów apatię czy też całkowity brak zainteresowania dla polityki rządu. Taki sposób głosowania jest dla MDB nieczym innym jak dla nich samym. Wyborcy nie chcą być wymownym protestem przeciw polityce obecnej rządu.

Posuchajmy lepiej szefa partii opozycyjnej — senatora Oscar Passos. Według niego, przegrana MDB oznacza wyeliminowanie z dwójki sposobów: najpierw — partia mogła liczyć na głosy jedynie w wielkich miastach, gdzie wyborcy orientują się doskonale, nale do jest by w opozycji, na co to jest by w opozycji, na co to jest demokracja i na czym ona polega. Wyborcy z czym ona polega. Wyborcy z czym ona polega. Wyborcy z czym ona polega. Wyborcy z czym ona polega.

w formie katastrofalnej, to właśnie z powodu wyborów z interioru. Dlatego w nowym Kongresie MDB zasiadają jedynie jako symbol opozycji.

Według przywódcy ARENY — senatora Rondon Pacheco — naród głosował za rządem, czyli za Rewolucją Marcową, dając całkowite poparcie polityce Prezydenta Medici. Narod pragnie pracować w spokoju i widzieć coraz większy rozwój ekonomiczny państwa oraz dobrobyt narodowy. Rondon Pacheco oblicza już dzisiaj, że MDB zdoła wygrać jedynie 10 senatorów, tracąc 8 lub 9-ciu. W Izbie Deputowanych zaś MDB straciła trzecią z dotychczasowej liczby swych posłów. Jedyną "twierdzą" MDB okazał się stan Guanabary. Czekał na ostateczny wynik głosowania.

Nowoutworzona Polska Parafia Personalna w Rio de Janeiro

KSIĘŻA POLSCY W BRAZYLII KS. SŁAPA WŁADYSŁAW

W miesiącu październiku bieżącego roku, Polacy w Rio de Janeiro i ich brazylijscy przyjaciele, otrzymali zaproszenie na inaugurację pierwszej polskiej parafii personalnej pod wezwaniem Matki Boskiej Jasnejgórskiej, w dniu 8 listopada o godz. 10, w kościele tradycyjnie zwanym "Igreja dos Poloneses", przy Marqués de Abrantes, 215, a należącym do Bractwa Nossa Senhora da Glória do Outeiro. W setną rocznicę emigracji polskiej w Brazylię i w osiemdziesiątą rocznicę założenia Twa. "Polonia", ukoronowane zostały pragniemia kilku pokoleń polskich "karolków" o posiadanie pełnoprawnej placówki duszpasterskiej.

mi kościelnymi w Rio, ustanowienie Polskiej Misji Katolickiej, na wzór Misji istniejących w krajach europejskich. Pierwszym kapelanem Polskiej Misji Katolickiej w Rio został mianowany ks. prałat Władysław Slapa. Dzięki jego staraniu oraz wysiłkom ówczesnego zarządu Towarzystwa "Polonia", którego prezesem był Aleksander Bolesław Śliwowski, dochodził do skutku wyłączenie od Bractwa na 40 lat kościoła Matki Boskiej Bolesnej przy ulicy Marqués de Abrantes, 215. Było to w roku 1953. Wielu z nas pamięta jeszcze doskonale wrszającą pierwszą mszę św. Po przeniesieniu się ks. prałata Slapy do Kanady, kapelanem zostaje ks. infułat Ludwik Stanuch, obecny proboszcz Rezende. Po nim kolejno obejmują opiekę duszpasterską księża Roman Ogiegió, Czesław Czartoryski i Franciszek Zbik.

lem jest właśnie opieka religijna, społeczna i kulturalna nad Polakami mieszkającymi za granicami Polski. Pierwszym kapelanem Chrystusowcem został ks. Zygmunt Szawiakiewicz, któremu to przypada w udziale zorganizowanie obchodów Tysiąclecia Polski Chrześcijańskiej. Uroczystość ta jak wiemy odbyła się szerokim echem w całej Brazylii. Jego to wówczas zasługą jest odkrycie wielu rodzin polskich rodziców, którzy z różnych powodów stracili kontakt z życiem polskim.

Po nim w 1966 roku obejmuje duszpasterstwo ks. benedykt Grzymkowski. Jego pracy i inicjatywie zawdzięczają Polacy w Rio de Janeiro podniesienie dotychczasowej Misji Katolickiej do godności parafii personalnej, równając ją w prawach i przywilejach z każdą inną parafią.

Dią nas Polaków w Rio, parafia ta, pod wezwaniem Matki Boskiej Jasnejgórskiej, stanowi prawdziwy ośrodek podtrzymywania mowy polskiej, narodowych tradycji i stałej opieki duchowej. Jest ona najbliższym ogniwem łączności między naszymi rodakami. Kościół polski w Rio de Janeiro, stał się nieodłączną częścią życia całej kolonii polskiej. Zdajemy sobie doskonale sprawę z trudności na jakie napotykał i napotykać polscy księża w swej pracy, mimo to, dzięki

swej wytrwałości pokorze i poświęceniu, zdobyli nie tylko poświęcenie Polaków, ale i wzięcie i szacunek Brazylijskiej gospodarki. Ilość lilijskich świętych odprawianych, ilość sakramentów udzielonych, pomoc bezopłatna potrzebującym i cała działalność duszpasterska rozwijana przy kościele polskim, mogą być porównane do działalności wieloletnich parafii. Głęboko Polacy, ze względu na siebie, stanowią obecnie elementem który służy do rozszerzenia i uspołownienia pracy duszpasterskiej w Rio de Janeiro i powolnie, ale konsekwentnie, polonizację tego ośrodka polnizacji na imię skupiska polskiego w Brazylii.

Jesteśmy specjalnie wdzięczni za opiekę nad dziećmi i cni za opiekę nad dziećmi i młodzieżą za użycie ich języka polskiego, a głównie za uzupełnianie ich braków w wychowaniu religijnym. W dzień osmeo listopada w Rio de Janeiro, pochmurny, przypominający dni listopadowe w kraju, w kościele polskim wypełnionym wiernymi, zebrał się zespół parafii, do którego przyszedł ks. kardynał Jaime de Barros Câmara, witań i wejścia przez ks. proboszcza Benedykta Grzymkowskiego. Uroczystość wprowadzenia towarzyszyci "Bogurodzica". Kroczyć poczy stundardowe

Ks. prałat Slapa, kapłan o niezwykłych walorach osobistych, przeszedł przez życie długim szlakiem pielgrzymki przez cztery kontynenty, czyniąc wszędzie dobrze.

Wspomnienie o ks. Slapie odnosi się tylko do lat 1910-1920, okresu tytanicznej pracy i zajęć duszpasterskich: ewakuacji ludności polskiej z Rosji Sowieckiej, działalności w Afryce brytyjskiej i likwidacja przez UNRA obozów koncentracyjnych.

Ks. Slapa jako kapelan Brygady Karpackiej w stopniu kapitana, po rozpoczęciu formacji i reorganizacji Wojska Polibrazylijskiego, znalazł się w 1941 roku na placówce wojskowej w Egipcie, przy Baonie Cwierzbom w Agami pod Alexandrią. Tutaj otrzymał rozkaz od ks. brata Brandasy, dziekana przy dowództwie W. P. na Środkowym Wschodzie, przeniesienia się do Persji, Teheranu — aby tam zająć opiekę dla mającej przybyć z Rosji Sowieckiej ludności polskiej, do Bazy Ewakuacyjnej w Teheranie.

W koncu stycznia 1942 roku ekipa Bazy Ewakuacyjnej i opiekunów, która opuściła Egipt i przybyła do Persji i Teheranu, wzięła udział w wielkiej przygotowaniu, zorganizowaniu komorek terenowych, obozów, przez które miały przesuwać się dziesiątki tysięcy ludności cywilnej ("niebezpiecznej ziemi"), zagrow sowieckich. Również zajął się starym kolonizacyjną, lecz dawną ludność zamieszkałą w stolicy, oraz nastąpił i omówił z delegatami apostołskimi, arcybiskupem A. Matiasem, ramy duszpasterskiej i opieki ratowniczej, charytatywnych.

Ekipa Bazy Ewakuacyjnej po utworzeniu komorek terenowych (5 obozów), weszła w pierwszą fazę pracy ewakuacyjnej, która przeokazywała największe oczekiwania, odnośnie efektywności ram, gdy w krótkich odstępach czasu zaczęła pojawiać się dzieci-sieroty, kobiet, chorujących i umierających. W kilku tygodniach przygotowane baraki i umierających. W kilku tygodniach przygotowane baraki i umierających. W kilku tygodniach przygotowane baraki i umierających. W kilku tygodniach przygotowane baraki i umierających.

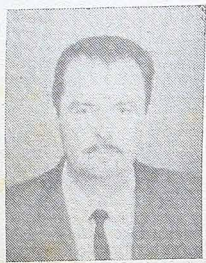
Ks. Slapa, kierownik duszpasterstwa dla ludności cywilnej, mając do pomocy garstkę pań i ochotnych żołnierzy, starał się zapobiec i sprostać zadaniu ponad siły, aby przetrwać w opiece dzieci - sieroty, młodzie, starców, chorujących i zdrowych. Przez obozy w Teheranie i Pahlawji, przez obóz-pustynne piaski przewiezł ją statystyczna rzecz ludności cywilnej, szkielety dzieci, które po przyjeździe do Brazylii wysłano do Indii, Nowej Zelandii, Meksyku czy Afryki południowej. Zapewnił się cmentarzem polskimi nieobecnykami w Teheranie i Pahlawji; jako nowe symbole wolności, czystości na ostatni raport.

Do pomocy ks. Slapie przybywali nowi księża delegowani przez ks. arcybiskupa Gawlina i ks. Reginka ex ks. Erazmusa lub współwielźników z Rosji; mado licze Siostry zakonne — współwielźniczki — Nazaretanki. Ludzie to nieprzebiegani, wartościowi, ofiarni którzy z narażeniem własnego życia byli aniołami opiekunymi dla nieszczęśliwych ofiar deportacji rosyjskiej.

KS. JAN PITON, C.M.

(C. d.)

Sp. Carlos Sfendrych

Dnia 31 października zmarł nagle w wypadku samochodowym sp. Carlos Sfendrych, syn zmarłych już Wiktor i Genowefy Sfendrych, zamieszkał w Barigui — Mun. Aracaju. Urodził się 15 czerwca 1925 r. Ożeniony był z Albą Sfendrych, z którego to małżeństwa urodziło się 7-oro dzieci: Mariżilda — już zamężna, Regina, Cleuja, Lucija — zamężna, Sandra, João Carlos i Arleia.

Zmarły przez szereg lat kierował razem z braćmi w przedsiębiorstwie przemysłowym w Barigui. Ponadto wspomagał ofiarnie Kościół parafialny w Tomás Coelho i nie żałował datków na cele charytatywne.

Pogrzeb odbył się 2 listopada na cmentarzu Matki Boskiej Bolesnej w Barigui z udziałem licznych krewnych, przyjaciół i znajomych. Mszę pogrzebową i pogrzeb odprawił tamtejszy proboszcz — ks. Edward Pinczy.

Za udział w Mszy św. i pogrzebie wyraża wszystkim serdeczne podziękowania — pograżona w żalobie - Rodzina. Niech odpoczywa w Panu!

Polska Parafia w Rio de Janeiro

Od Wielebnego księdza Benedykta Grzymkowskiego każdy katolik Polak w Rio de Janeiro otrzymał dnia 6 października następujący list:

"Chcę podzielić się ze wszystkimi rodakami radością wiadomością. Otóż dnia 8 listopada br. nasza placówka duszpasterska, Polska Misja Katolicka, w Rio de Janeiro zostanie podniesiona do godności parafii polskiej personalnej. Zostanie w ten sposób zrównana ze wszystkimi przywilejami, prawami i obowiązkami z każdą inną parafią. Zyska przez to nową osobowość prawną i prawdziwą niezależność. Stańcie się ośrodkiem duszpasterskim, w którym owoce celów ściśle religijnych będzie podtrzymywana polska mowa i polska tradycja.

Aktu inauguracji polskiej parafii dokona Jego Eminencja ks. Kardynał Jaime de Barros Câmara, dnia 8 listopada, podczas uroczystej mszy o godzinie 10-tej w kościele polskim na ul. Mar. de Abr. 215.

Dzień 8 listopada był w tym roku również obchodzony jako święto odzyskania Niepodległości Polski.

Awby godnie uczcić i przygotować tak wielki dzień dla życia i przyszłości naszej polskiej kolonii, zapraszam wszystkich jak najszybciej do współpracy. Komunikat powyższy proszę potraktować jako zaproszenie na tę uroczystość.

Też dzień 8 listopada był wielkim świętem dla kolonii polskiej. Polacy i katolicy a także i nie katolicy, zjawili się tak gromadnie, że nie podobna było się weisnąć do tej małej zresztą kaplicy.

Dnia tego padał silny deszcz, ale nie wystraszył on Polaków. Wysłuchali mszy stojąc pod parasolami przed kościołem. Mszę św. celebrował Kardynał w asyście rektora polskiego kościoła ks. Grzymkowskiego, który niedawno powrócił z Polski, prałata Stanucha, który również wrócił z Polski oraz kilku innych polskich księży tu urodzonych.

W ogrodzie kościoła odbyło się małe przyjęcie dla kardynała oraz kolonii polskiej, a także zaproszonej kolonii czeskiej, litewskiej oraz węgierskiej. Książd kardynał wyszedł z kościoła na przyjęcie w asyście księży, działwy i pań ubranych w stroje narodowe polskie.

Nikt nie zwracał już uwagi, że pada silny deszcz. Ludzie stali pod parasolami ciesząc się, że nareszcie mamy własną polską parafię. Kto mógł się docisnąć do kardynała dziękował mu za to zeewolenie. Jest to już druga parafia jaką otrzymania narody podbite przez Sowjety. Pierwszą otrzymali dwa miesiące temu Litwini. Kościół brazylijski stara się zaopeczkować katolikami-talaczami dając im w tak ciężkiej chwili jak połączenie się dwóch wrogów pokoju świata: Niemiec i Rosji, placówkę która będzie zrównana ze wszystkimi przywilejami, prawach ale i obowiązkami z innymi brazylijskimi parafiami.

Kościół katolicki walczy z komunizmem konsekwentnie: stwarzając solidne komórki jak "parafie z pełnym uprawnieniem".

Jednocześnie katolicki tygodnik "Lud" wje na alarm: "... lencja na działalność Radia Wolna Europa nie będzie po wygaśnięciu odnowiona. To jeden z bezporednich aktów umowy moskiewskiej, która wywołała tyle zadowolenia u niektórych, nie jeszcze nie rozumiejących z sowieckiej taktyki.

Likwidacja polskiej audycji radia madryckiego, sowieckie rakety nad Suezem, bazy w Zatoce Perskiej i dziesiątki mniejszych i większych wydarzeń, plus ostatnia wiadomość, to części składowe niestałej ofensywy sowieckiej na zachód."

Chyba więc w porę — mądry kardynał roski Dom Jaime Câmara podniósł kościół polski do Parafii. Dyrekcja Radia Wolna Europa dziękuje za to.

Mikołaj Wiorogórski

Poszukiwania

Stanisława Świeca, zamieszkała w Polsce, poszukuje zaginionego syna Tadeusza Świecy, zamieszkałego w Brazylii od 1948 roku. Ostatnio przebywał on pod adresem: Pirai do Sul, C. P. 47, Fazenda Santa Angela.

Od kilkunastu już lat Tadeusz Świeca nie daje żadnej wiadomości dla swej matki - staruszki, która pragnęłaby gorąco dowiedzieć się jeszcze przed śmiercią o losach swego syna. Wszelkie informacje można kierować na adres: Stanisława Świeca, Kandziej, pocz. i pow. Debica — woj. Rzeszów — Polska.

Złot młodzieży polsko brazylijskiej w Paranie

Towarzystwo Chrystusowe dla Polonii Zagranicznej w porozumieniu ze Związkiem Harcerswa Brazylijskiego i pomocy Drużyny Harcerskiej "Orzeł Biały" ze São Paulo, organizuje w dniach od 5 - 18 stycznia 1971 roku drugi krajowy Złot Młodzieży polsko-brazylijskiej.

- Cele obozu:**
- 1) Uczenie stulecia przybycia pierwszych kolonistów polskich do Parany.
  - 2) Instrukcje zgodnie z P. O. R. (Princípios, Organizaçao e Regras do Escotismo), aby uformować młodzież, która wypełnia swe obowiązki względem Boga i Ojczyzny, oraz pomaga bliźniemu w każdej potrzebie i sytuacji.
  - 3) Przyjaźń między młodzieżą i dobre spędzenie wakacji.
- Mogą się zgłaszać chłopcy i dziewczęta. W podobozie działcząć będą miały swój namiot Siostry Służebniczki z Itópolis.
- Jeżeli masz skończone 14 lat, jeżeli lubisz życie obozowe, śpiewać, jeżeli masz odwagę — to przyjeżdżaj!
- Zapisuje i informacji udziela, ks. Stefan Kucharski, Batelas — Mun. Campo Largo — Paraná.

Kalendarz na r. 1971 już gotowy

Ukończyliśmy już drukowanie Kalendarza Ludu na 1971 rok. Z początkiem grudnia wysiąt będziemy zamówienia osobiste i pp. Agentów.

Kalendarz ten zawiera zródlowe artykuły na temat Stulecia Emigracji Polskiej w Paranie. Cena Kalendarza — Cr\$ 7,00.

«Spiewajmy Panu»

Nowe wydanie Liturgii Mszy św. zawierające wielką ilość pieśni dostosowanych do nowej liturgii, jest w drugim grudnia.

Zamówienia można kierować do Gráfica Vicentina Ltda., Al. Cabral, 846 — Curitiba. Cena — Cr\$ 2,00.

“ANAIS” STULECIA

Podaje się do wiadomości zainteresowanych, że wyszedł z druku pierwszy numer "ANAIS DA COMUNIDADE BRASILEIRO-POLONESA", wydany przez Superintendência de Stulecia Osadnictwa Polskiego w Paranie, w języku portugalskim, zawierający materiały historyczne, dotyczące naszego osadnictwa w Paranie.

"ANAIS" znajdują się do nabycia pod następującymi adresami:
Redação do Jornal "Lud", Al. Cabral, 846.
Sociedade União Juventus, Rua Carlos de Carvalho, 575 — Curitiba.

UWAGA! — Wszelką korespondencję: listy, czek, płatności do Pagamento, prosimy adresować i przekazywać do: REDAÇÃO DO JORNAL LUD - Cx. P. 156 - Curitiba - P. R.

LUD

Alameda Cabral, 846
Caixa Postal, 166
Telefone: 22-1087
Curitiba - Paraná - Brasil

PROPRIEDADE DA CONGREGAÇÃO DA MISSÃO

Diretor: Pe. Domingos Wisniewski

Redatores: Pe. José Zając
Pe. Sigismundo Plotrowski

Gerente Administrativo: Pe. João Nowak

Godziny przyjęcia:

Od poniedziałku do piątku: od 7,30 do 12 i od 13,30 do 18.

W soboty: od 8 do 12.

PRENUMERATA "LUDU" NA ROK 1971

Pocztą zwykłą:	...	Cr\$ 15,00
W Brazylii	...	8 zł 00
W krajach północno i południowoamerykańskich	...	8 zł 00
W Europie, Azji, Afryce i Oceanii	...	10 zł 00
Pocztą lotniczą:	...	Cr\$ 20,00
W Brazylii	...	10 zł 00
W krajach północniowoamerykańskich	...	10 zł 00
W krajach północnoamerykańskich	...	15 zł 00
W krajach europejskich, itd.	...	20 zł 00
Cena egzemplarza w Kurytybie	...	Cr\$ 5,00
Cena egzemplarza w São Paulo i Porto Alegre	...	Cr\$ 6,00

UWAGA: Cena ta ważna jest tylko do końca roku!

"LUD" wysyłany omiobusem: SAO PAULO: w kiosku gazetyowym obok poczty główna; Curitiba: w kiosku gazetyowym na Stacji Rosarionda São João) oraz w kiosku gazetyowym na Stacji LUZ (Livraria da Estação da Luz, Saguão Principal, przy wjeździe do Parku).

BRASLIA: można czytać naszą gazete w "Salão Nacional de Imprensa, da COOPER PRESS, w Brasília Hotel".

PRZEDSTAWICIELE "LUDU" ZA GRANICĄ

W U.S.A.: — Rev. W. Sojka, St. Stanislaw Rectory, 647, Coldst Street, Brooklyn, N. Y. 11222.

W ARGENTYNE: Pan Stanisław Dźwiewa w Gobernacion de Eduardo R. Krawczyk - Floricultura Obera Calle Comercio, OBERA — Misiones.

RZECZY CIEKAWY I PRAWDZYWE

JAPONIA MUSI EKSPORTOWAĆ

Japonia ma obszar mniejszy niż Kalifornia. Na nim żyje 103 miliony ludzi. Co gorzej, ziemia jest tak uboga, że zawiera tylko niektóre o mniejszym znaczeniu skarby mineralne. Całą swoją potęgę przemysłową Japonia zbudowała w oparciu o obce surowce, za które płacić musi nieraz zawrotne sumy. Będąc na trzech miejscach w świecie ma możność przekończyć Rosję Sowiecką i uplasować się tuż za Stanami Zjednoczonymi, ale aby osiągnąć ten cel musi mieć w 1975 roku dwa razy więcej ropy naftowej i podobną ilość węgla koksującego. Obu tych surowców nie posiada, a więc musi importować z innych państw.

Do tego potrzebne są jej odpowiednie środki przewozowe. Tokio zaskoczyło świat zamawiając w Wielkiej Brytanii tankowiec, który będzie zabierał 477.000 ton ropy. Zapłaci za niego \$41,5 miliona. Tankowiec będzie gotowy w 1973 roku, a już dziś eksperci japońscy twierdzą, że największy na świecie statek do przewożenia ropy, jaki otrzymają, będzie za mały. Według kalkulacji sfer przemysłowych w Tokio trzeba będzie budować tankowce, które zabierać będą milion ton ropy. Podobno tę możliwość da się rozwiązać technicznie.

AUTOMATYCZNE URZĄDZENIA W AUTACH

Firmy samochodowe całego świata prześcigają się w wyposażeniu aut w coraz to nowe urządzenia napędzane silnikami elektrycznymi, rozkładane dachy, wysuwane automatycznie szyby itp. Wszystkie te automatyki mają jednak jedną stronę: zużywają coraz więcej energii elektrycznej, co powoduje m. in. konieczność instalowania w samochodzie wielkich akumulatorów.

Inżynierowie w USA proponują zastąpić silniki elektryczne urządzeniem pneumatycznym. Sprężarka w tym systemie napędzana jest silnikiem i odgrywa jeszcze dodatkową istotną rolę w układzie klimatyzacji wozu. Nowy system wprowadza się już w koncernach Forda, General Motors i Chryslera.

AUTOMATY W FARMACH KUR

W Wielkiej Brytanii skonstruowano urządzenie, które wykonuje automatycznie wiele czynności związanych z dostarczaniem do sklepów jaj z farm hodowlanych. Jaja wprost z transporterów taśmowych, biegnących pod klatkami dla kur, dostają się po 15 sztuk na transporter urządzenia. Dzięki włączeniu znajdujących się na nim ustawiających je one w 3 rzędy i w takim szyku zostają przesunięte do selekcyjera, wyposażonego w silne źródło światła i lustro.

Selekcyjner ten wykrywa jaja niewłaściwej jakości. Sztuki bez zarzutu dostają się do przedziału sortującego, w którym zostają rozdzielone według ciężaru. W ostatnim przedziale jaja są stemplowane.

Następnie chwytają je delikatne palce z nylonu i składają do automatycznie podsuwanych kartonów.

Urządzenie to jest w stanie odebrać całodzienną produkcję jaj z wielotysięcznej farmy. Obsługują je zaledwie cztery osoby.

UŚCISK OŚMIORNICY

Niewzłta ta historia zdarzyła się u wybrzeży wyspy Tokariewa, na Antarktydzie. Jeden z członków pracującej tam ekipy rosyjskich hydrobiologów, ubrany w kostium nurka zanurzył się na głębokość 35 metrów, aby pobrać próbki z dna morską. Nagle zobaczył rozpięty w wodzie ogromny "parasol", który okazał się być potężnych rozmiarów ośmiornicą. Nie reagowała ona na razie na obecność człowieka i nie zdradzała żadnych agresywnych zamiarów — wydawało się, że z zaciekawieniem przygląda się nurkowi. Ten, wiedziony ciekawością podpi-

nął do ośmiornicy; ta nie uciekała, lecz niespodziewanie objęła podmerskiego gościa swymi osmiu ramionami.

Nurek zdążył jednak dać przebywającym na powierzchni towarzyszom sygnał. Wyciągnięto go — razem z ośmiornicą. Z ogromnym trudem udało się oswobodzić nurka z czułych objęć morskiego potwora. Skafander uchronił go od poważnych obrażeń. Potem przystąpiono do oględzin pojmanej ośmiornicy: na każdej z jej grubych, długich macek doliczono się około 65 przysawek — w sumie ośmiornica miała ich 500.

"KOCIA WIARA"

Wśród ludu polskiego "kocia wiara" oznacza wszelkie odstępstwo od wiary. Określenie to sięga wieku XIII-go. Otóż w roku 1233 papież Grzegorz IX wydał bullę przeciw sekcie, której liczbą wyznawców szeregła się wśród chłopów frygijsko-saskich w Niemczech. W bulli tej innowierców nazwano "kacerzami". Wyrzaz ten w gwarze ludowej przekształcił się w "kociarzy". Do dziś można go usłyszeć w okolicach Żywca, Krakowa, Oświęcimia i Rzeszowa.

TLEN I WIEK

Uważa się powszechnie, że psychiczne objawy wieku starczego — osłabienie pamięci, drażliwość, upór, zaburzenia snu itp. — powstają wskutek ich zwichnięcia i zwolnienia przepływu krwi, czyli od gorszego utlenienia mózgu.

Naukowcy z Uniwersytetu w Buffalo, N. Y. postanowili uzupełnić ten deficyt tlenu w wieku starczym. W tym celu umieszczali pacjentów w komorze naciśnieniowej, wypełnionej tlenem pod ciśnieniem 2,5 razy większym od atmosferycznego. Zabieg trwał dziewięćdziesiąt minut; powtarzano go dwa razy w tygodniu.

Komory tego rodzaju używane były już poprzednio do operacji na otwartym sercu oraz w leczeniu ostrych ataków serca.

Przed i po zabiegach chorych poddawano badaniom psychologicznym. Okazało się, że po utlenieniu szybkość rozwiązywania różnych testów wzrastała czterokrotnie, a większa sprawność psychiczna utrzymywała się nawet po 24 godzinach, kiedy już poziom tlenu we krwi spadał do normy. Świadczy to, że nie sam tlen poprawia czynność mózgu; zapewne inicjuje on także zmiany w chemizmie mózgu, być może podnosząc koncentrację kwasu rybonukleinowego (RNA), "odpowiedzialnego" za procesy pamięci.

Autorzy eksperymentu sądzą, że niedługo wszyscy starsi ludzie będą zgłaszać się okresowo do szpitala celem nasycenia organizmu tlenem.

PIERWSZA APTEKA

Pierwsza apteka powstała w 776 r. w Bagdadzie. W Europie — w Neapoli w roku 1140 i w Paryżu w roku 1180. W roku 1224 król niemiecki Fryderyk II wydał nakaz rozdzielenia zawodu lekarza i farmaceuty i farmaceutom nadał wyłączny przywilej przyrządzania i rozprowadzania leków.

Pierwsza wzmianka polska mówi o istnieniu apteki w Świdnicy i pochodzi z roku 1248. Dokument ten znajduje się w archiwum miejskim w Świdnicy. W Krakowie działała apteka w 1336 roku. Przedtem jeszcze, w r. 1281 Henryk IV nadał przywilej dla miasta Głogowa, donadając założenia tam apteki.

Nie wszyscy wiedzą, że układ jednostek ciężaru stosowany w aptekarstwie, stek ciężaru stosowany w aptekarstwie, został opracowany w r. 1546 w Norwim — "Farmakopea Polska" z r. 1817 berdzę. "Farmakopea" na tym układzie opierała się również na tym układzie. Opierała się również na do około roku 1918. Bowiażywał on do około roku 1918.

A oto nazwy jednostek ciężaru w aptekarstwie według tego układu: Funct — 12 uncji = 360 gr; uncja = 3,75 gr; gr; Drahma — 3 skrupuły = 3,75 gr; skrupuły — 20 gramów = 1,25 gr; gran = 0,06 gr.

Kącik Młodzieżowy

DZIAŁ ZESPOŁU IM. MATKI BOSKIEJ CZĘSTOCHOWSKIEJ

Dzień dobry, droga Młodzieży!

ZADUSZKI...

*Divny smutek krąży ponad światem;
Kropki deszczu spływają
Jakimś dziwnym, przejmującym rytmem.
Wiatr szarpie wierzchołki drzew,
Uginając je w pokornym pokłonie.
Kwiaty niby dżiżi zaleknie,
Stuły płaki smagane wiechurą.
Szaryzna smutna, bezładnieja.
Zerwać ze wszystkim co ziemskie nam każe,
I myśłą poszybować do tych,
Których pamięć — czas nie wymaże.*

*Idą starzy... idą młodzi... o, Panie!
Daj im wiecnie odpoczywanie,
Misję swą dzielnie spełnij,
Nie trzeba im kwiatów, ni wieńców,
Czynij ich — to wiecny wieńiec laurowy.
Co los im przeznaczył — przyjęli odważnie,
Swiadamu celu szli nieulekli —
Wiare i miłość czymś potwierdzając.
"Przez piekło przeszli i skrzydeł nie opalili"
Uznanie potomków — lojalnie zdobyli.*

*Deszcz dzwoni o szyby... przewracam połówkę kartki
Z których coraz to nowe
Wylany są to postacie.
I tych... w Brazylii —
Jak stał niewiętych Tulaczy,
Co sił nie szczędził, trudu, poświęcenia,
By nowej historii wypisać nam dzieje,
Choć ich tęsknota — jak rdza pożerała.
I tych co w Oświęcimie, Westerplatte i ulicach Warszawy,
Zdobyli wieńiec laurowy — krwawy.*

*Coraz ciemniej... cienie w jedno się splatają,
Zamykam księgę tych... przewracam połówkę kartki
Zapalam świecę... klekam błagając w pokorze,
Światło wiekiste — daj im dobry Bóg,
Zdrowia Maryjo — Najświętsza Panno,
Częstochowska, Różańcowa i Łaskawa,
Ty coś na mekcie dzieci Twych patrzala,
Daj nam godnych czynów — wiecnie naśladowanie
A im — o Matko — wiecnie odpoczywanie.*

JANINA M. URBAN

NASZA SKRZYNECZKA

Szanowna i droga Pani Janino!

Audycja której nadałam tytuł "Brazylia — Kurtybyba, czy... Polska" bardzo się podobała w Redakcji panom Stanisławskiemu i Wierzbickiemu.

Przesyłam Pani i wszystkim dzieciom których śpiew i deklaracje upiększyły naszą rozmowę przed mikrofonem, moc serdecznych pozdrowień znad polskiego morza.

Hanna Zawadzka z Polskiego Raćia

***

Droga pani Hanusiu!

Byłam przekonana, że do pięknej kolekcji zalet drogiej Pani, nie mogło brakować — słowności — ale, przynajmniej się szczerze, że ostatnio z wielkim bólem serca zaczęłam powątpiewać co do słowności drogiej Pani. Proszę sobie wyobrazić, że dopiero dnia 14 bm. otrzymałam kartkę która wędrowała do mnie całe trzy miesiące. A przypominam sobie dosłownie obrotliwą drogę Pani, przy pożegnaniu — "Pierwszą kartkę znalazłam w Warszawie, gdzie wzięłam ją do siebie, a ona spokojnie wędrowała aż trzy miesiące. No, ale dla Pani dowód słowności, co się bardzo ceni w tak pięknej i dzielnej przedstawicielce kobiety polskiej.

W sobotę, na zbiorce już przekazałam moim dzieciom serdeczne pozdrowienia znad morza.

Casa Pavão

Hipolita Dopierałskiego
Rua Mal. Floriano, 511
Curitiba — Paraná

Wielki wybór ubrań go-
towych, kapeluszy, bucl-
ków, koszul. — Artykuły
ogólne dla mężczyzn, ko-
biet i dzieci.

pierwszy miałam przyjemność zetknąć się z Folklorem Polskim z Kurtyby. Nie potrafię wypowiedzieć zachwytu. Bardzo Kocham tańce. Brazylijskie znam prawie wszystkie, ale polskie tańce były niezłane. Tańcząc tak pięknie, że natychmiast nabiera się ochoty należenia do danej grupy.

Ja w tym roku kończę czterdzieści lat. O ile silnych mrozów nie będzie, w wenczas ponosimy wielkie straty, to za dwa lata pojedą do Kurtyby, by się nauczyć tych pięknych tańców.

Tatusz był na obchodzie w Maringá. Obchodzili swoje 23-lecie. Podczas uroczystości tatusz zobaczył w jednym samochodzie dziewczę z e t a przebrane w strój ludowy hiszpański, portugalski, jugosłowiański i polski. Piękne i krakowianki w kolorowych wianeczkach. Więc i w Maringá są Polacy!

Za przysłane książki i Zew Jasnohorski serdeczne Bóg zapłać!

Szczerze życzęliwa —

J. Irena Karłowska Maringá.

***

Droga Irenko!

Nadzwyczaj ciekawy i wartościowy dla nas list. Czytając go zapytujemy samych siebie, dlaczego starsi nie szeregają popiół z przygasłych węglek? uczuć patriotycznych i nie postawią sobie za cel, aby chociaż jedno dziecko wtaimniczyć i zapoznać z piosnką polską? Czyż piękny język polski skazany jest na zagładę z braku spadkobierców?

Cieszę się, że tak się zachwyciłaś tańcami polskimi. I żyję ci z serca, byś mogła przejechać, zdobyć sztukę tańca, aby następnie w swoim otoczeniu innym go przekazać.

Tańce polskie są tak piękne i urozmaicone, że każdego w zachwyty wprowadzają. Nie ma dwóch zdań, że folklor polski stoi na bardzo wysokim poziomie.

Ucz się nadal Irenko kochana. Należysz do małej — ale silnej grupy przysyłających paczki z książkami i drobnym upominkiem świątecznym.

Pisz często, byś coraz więcej uprawiała w pisownię polską.

***

Tym miłym listem zamykamy dzisiejszy dzień.

Janina M. Urban

Rua Brigadeiro Franco, 549 Curitiba — Paraná.

AUTO VELOCÍMETRO

DE MANOEL E. S. CAETANO

Consertos de velocímetros em geral.
Serviços rápidos e com assistência.

Rua João Negrão, 1934 — Curitiba

Paulo Müller, Filhos & Cia. Ltda.

Rua Dr. Murici, 835 — Fones: 23-8307 e 23-3514

CURITIBA

PARANÁ

Aproveite o seu crédito para esta grande oportunidade comprando na loja de PAULO MÜLLER, FILHOS & CIA. LTDA., os seguintes artigos: rádios, televisores, geladeiras, móveis de fôrnicia, poltronas, sofás-cama, fogões a gás, artigos para copa e cosinha, aluminios PANEX, cristais da Checoslováquia, Alemanha e Polónia, porcelanas, faqueiros de prata e bronze, materiais eléctrico-domésticos e artigos para presentes.

Não deixe para o último momento, aproveite destas sensacionais vantagens que só PAULO MÜLLER, FILHOS & CIA. LTDA. oferecem. — Fones: 22-8307 e 23-3521.

LUDWIK GALLET

KAPITAN CZART (PRZYGOODY CYRANA DE BERGERAC)

Przełożył z francuskiego Wiktor Gomulicki

— Ależ nareszcie — napierał hrabia, silnie podrażniony, a zarazem i zatrużony wyznaniem, przez którymi domyślał się pogroźki — gdybyś żył przestał, co by się stało z testamentem?
— Nie kiopocz się o to. Wypadek ten przewidywałem.

Roland przypatrywał się w milczeniu, wzrokiem niepewnym.

— Kochany hrabio — zakończył Cyrano, wyciągając dłoń — wszystko, co usłyszał ode mnie, nie bez celu było powiedziane. W życiu twym spełnić się ma wkrótce akt ważny, uroczysty, zawczasu, zatem, jeszcze przed zaznajomieniem się z odnośnymi faktami, chciałem wiedzieć: czego mogę spodziewać się a czego obawiać po tym sercu? Ciekawość moja już zaspokojona.

— Co masz mi jeszcze do powiedzenia?
— Dowiesz się jutro.

— Jutro?
— W moim mieszkaniu. Czy mogę liczyć na twoje odwiedziny?

— Najzupemniej. O dziesiątej do twych drzwi napukam.

X

W pokoju Cyrana, przy otwartym oknie, którym wpływało świeże tchnienie poranku razem z jasnym, miłym światłem, siedział przy stole Sulpicjusz Castillan i pisał.

Siląc się na najpiękniejszą kaligrafię, kopiował scenę z "Agrypiny", która sprowadziła tyle gromów na głowę autora.

Jespan Castillan nie był w humorze; gdyż śpiewał. Taka już była natura tego dzielnego chłopca. Gdy radość napieniała mu serce, nasyczał się nią w spokoju; gdy przeciwnie, dolegało mu coś, z ust jego nie schodziły piosenki i żarki.

Czy chciał on w ten sposób ogłaszać się, czy też był to rodzaj okazywanego losowi lekceważenia — wątpliwość dotąd nie rozwiązała. Cokolwiek, bądź, nie wydawał się on nigdy tak smutnym, jak wówczas, gdy był szczęśliwym, i tak wesołym, jak gdy mocno go coś trapiło.

Owego ranka, czy to, że pióro jego źle pisało, czy też sen przykry dręczył go w nocy, Castillan miał minę wielce uradowaną i po raz dziesiąty powtarzał jeden z trioletów, które spłodził mózg jego mistrza:

Już nie ujrzymy wśród stolicy
Piór zawieszonych, dziarskich wąsów,
Które nosili zapaśnicy —
Już nie ujrzymy wśród stolicy!
Kres będzie szaleństw, bójek, płaśw,
Odetchną wolniej zazdrośnicy;
Piór zawieszonych, dziarskich wąsów
Już nie ujrzymy wśród stolicy!

Skończywszy tę strofę, zbierał się do powtórzenia jej po raz jedenasty, gdy do pokoju weszła służąca — osoba starsza, okrągła, świeża, z ruchami najzupemniej męskimi. Na imię jej było Zuzanna, pochodziła zaś z prowincji Perigord i dobiegała czterdziestki. — Cyrano, obfitując kiedyś w mądrość pozwolił sobie na ten największy ze zbyteków kawalerskiego życia i przyjął ją za gospodynię. Przywiązała się ona do swego pana i jakkolwiek poeta zaraz w drugim miesiącu zapomniał wypłacić jej zastóg, nie myślała o porzuceniu go.

Zuzanna była poniekąd panią w domu Cyrana, gdzie swobodnie i rezolutnie jej zachowywanie się nie dziwiło nikogo.

Stanąc przed Castillanem i ująwszy się pod bok, uczęstowała go z miejsca takim komplementem:

— Patrzcie-no na tego ladaco: nic nie robi tylko śpiewał! Powiedz mi, kochanku, czy to za śpiewanie pan mój ci płaci?
— Śpiewam, moja Zuzanno, bo mi nudno.
— Delikak! Nudno mu! A czemuż to ci nudno?

— Dzień tak piękny, chciałem wyjść, a tym czasem pan de Bergerac nie przybywa, aby mnie zwolnić od roboty.

— A prawda; gdzie się nasz pan podziewa?
— Już od dwóch dni nie pojedynkował się z nikim, więc pan de Nagis przybył dziś przed światem prosić go na sekundanta.

Otóż to! I znów wróci do domu z twarzą olajzerowaną! Nieszczęście z tym człowiekiem i tyle!

— Cóż chcesz, Zuzanno; to jego życie! Gdy przynajmniej trzy lub cztery razy w tygodniu nie uczęstuje kogo pchnięciem szpady, dostaje melancholii i mówi, że się coś w świecie popsuło.

Wbrew przewidywaniu Zuzanny, Cyrano wrócił zdrowy i cały. Była dziewczątą; Roland de Lembrat lada chwila miał nadzieję.

Na widok wchodzącego pana, Zuzanna wymknęła się z pokoju. Cyrano upadł obok Sulpicjusza.

(C. d. n.)

POLONIA ZAGRANICZNA

FRANCJA:

WL. MACKOWIAK ODZNACZONY MEDALEM HONOROWYM

Długoletnia działalność na niwie harcerskiej i sportowej p. Władysława Mackowiaka została wynagrodzona przez Ministerstwo Młodzieży i Sportu Medalem Honorowym.

Osoba p. Mackowiaka jest bardzo znana na miejscowym terenie. Zawsze pogodny, pełen dynamizmu i chętnie służący pomocą, p. Mackowiak potrafił sobie zaskarbić ogólną sympatię.

Od lat najmłodszych był harcerzem w drużynie Calyonne-Ricouart, później należał do Klubu Sportowego "Ocean", gdzie przez długie lata był członkiem Zarządu. Będąc wybrany Prezesem KPH w Marles-Auchel w 1952 roku całkowicie poświęcił się sprawie harcerskiej, podtrzymując drużyny harcerskie: męską i żeńską oraz Zuchów. Pomaga w urządzaniu obozów i kolonii letnich, urządza wycieczki, pomaga drużynom moralnie i materialnie itd. Znaczący należy, że córka jego, Fontaine - Mackowiak Beatka, harcmistrzyni, kieruje drużyną żeńską od kilku lat i śmiało kroczy naprzód śladami ojca.

Pomimo swych zajęć, p. Mackowiak wstąpił w roku 1966 do Chóru "Millenium" i jest w Stowarzyszeniu bardzo cenionym i aktywnym członkiem. W czasie okupacji należał do P.O.W.N. za co został odznaczony dnia 11 listopada 1947 roku Medalem "Commémoratif" wojny 1939-45 oraz Medalem P.O.W.N. Poza tym posiada Medale Honorowe Pracy (srebrny i pozłacany).

Przynany obecnie Medal Honorowy Młodzieży i Sportu wienczy jego długoletnią pracę i poświęcenie się dla młodzieży polskiego pochodzenia. Wszyscy Jego liczni przyjaciele są z tego dumni.

AUSTRALIA:

KLUB POLSKI W ASHFIELD

Klub Polski staje się coraz poważniejszą instytucją polską. Doceniają to dobrze Australijczycy, szukając ściślejszych kontaktów z Klubem. Mniej doceniają sami Polacy, uważając Klub jedynie za miejsce rozrywki. A przecież Klub, choć jeszcze tak młody, staje się coraz bardziej ośrodkiem życia polskiego. Klub jest widomym znakiem bogatej, dobrze zorganizowanej grupy ludzi. Tylko grupy ludzi, a mamy na myśli członków Klubu, tych 1120 członków Klubu Polskiego. A gdzie jest tych piętnaście, czy dwadzieścia tysięcy Polaków, mieszkających wokół Sydney? Można nawet nie przychodzić do Klubu, ale należeć i być członkiem Klubu Polskiego.

Klub daje miłe i godziwe rozrywki każdemu. Klub jest potrzebny. Coraz więcej ludzi się przekonuje, że choćby urodziny, ślubne przyjęcie, rocznicę małżeński i inne okazje najlepiej najtaniej i najwygodniej urządzić w Klubie. Wszystko jest na miejscu: dobra kuchnia, bar, dobrze zaopatrzone (ceny przystępne), obsługa rzetelna i grzeczna, a orkiestra gra każdemu za darmo. Występy artystyczne są prawie co drugą niedzielę, a czasem tak wesołe, że boki zrywać można.

ARGENTYNA:

ŚWIĘTO NIEPODLEGŁOŚCI

Dnia 11 listopada br. odbył się w Buenos Aires obchód Święta Niepodległości z następującym programem:

- 1) Złożenie kwiatów przed pomnikiem gen. Jose de San Martin na placu centralnym w San Justo.
- 2) Uroczysta Msza św. połowa na placu alarmowym 3 Pułku Piechoty z udziałem przedstawicieli Wojska, Władz cywilnych, Zarządu Związku Polaków i Organizacji zrzeszonych.
- 3) Odegranie hymnów narodowych argentyńskiego i polskiego przez orkiestrę 3 P.P. Złożenie kwiatów w asyście Poctów Sztabowych przed pomnikiem gen. M. Belgrano i tablicą ku czci gen. Teofila Iwanowskiego.
- 4) Defilada oddziałów 3 Pułku Piechoty przed władzami, biorącymi udział w uroczystości.
- 5) Akademia okolicznościowa w sali Pułkowej:
  - a) Przemówienie Prezesa Związku Polaków — inż. Józefa Czastkiewicza.
  - b) Przemówienie o gen. Teofilu Iwanowskim, prof. Cesar Quiros, prezesa Instituto Historico del Soldado de Desierto.
  - c) Przemówienie dowódcy 3 Pułku Piechoty, ppik. L. Schollert.
  - d) Występy Chóru im. Fr. Chopina i "Czwórki Adama" pod dyrekcją prof. Adama Dylaga.
  - e) Występy "Naszego Baletu" SPK pod dyrekcją Elżbiety Niewiadomskiej - Bogusławiczowej.
  - f) Z.H.P. ze swym programem.

WIELKA BRYTANIA:

DELEGACJA RADY OCHRONY POMNIKÓW W ANGLII

31 października w Perth odsłonięto Pomnik Polskiego Żołnierza. Podczas II wojny światowej znajdował się tu szpital polskich sił zbrojnych. Na miejscowym cmentarzu na szpitala polskie ofiary i nazwiska poległych. Opiekę nad nimi sprawuje miejscowe społeczeństwo. Wyrazem tej opieki była inicjatywa społeczna zawiązania komitetu honorowego budowy Pomnika Polskiego Żołnierza w Perth. Uroczystość odsłonięcia pomnika zbiegła się z 30 rocznicą lądowania polskich oddziałów w Szkocji.

USA:

20-LECIE TEATRU "NASZA REDUTA" W CHICAGO

We wrześniu polonijny teatr w Chicago — "Nasza Reduta" — obchodził 20-lecie swego istnienia. W tym czasie teatr wystawił ponad 40 sztuk, spośród których szereg prezentowano w innych ośrodkach polonijnych w USA i w Kanadzie — m. in. w Nowym Jorku, Cleveland, Detroit i Toronto. "Nasza Reduta" jest jedną z bardzo nielicznych, jeśli nie jedyną — tego rodzaju placówką polską na terenie tych dwóch krajów. Kierownikiem teatru jest od 15 lat Elżbieta Dzielwiska - Krzemieńska. Przejeżdża ona tę funkcję po swym mężu, zmarłym w 1955 r. wybitnym aktorze i reżyserze — Lucjanie Krzemieńskim, wraz z którym stworzyła "Naszą Redutę".

KANADA:

POLSKIE SZKOŁY I HARCERSTWO W MONTREALU

W Montrealu istnieje 9 polskich szkół sobotnich, w tym dwa gimnazja i jedno liceum. Korzysta z nich blisko 600 uczniów i uczennic. Szkoły te do niedawna utrzymywane były w pełni przez katolicką miejską komisję szkolną, która w ostatnich paru latach ograniczała się tylko do udzielania pomocy, będących jednak poważną pomocą dla szkół doszkalających.

Sprawami wychowania młodzieży polskiej w Montrealu zajmują się również dwa huftce — żeński i męski — Związku Harcerstwa Polskiego, obejmujące ok. 250 chłopców i dziewcząt.

LIVRARIA S. V. D.

FOLHINHAS DO SAGRADO CORAÇÃO
DE JESUS, ETC.

Rua Emiliano Fernet, 433 — Fone: 4-0136

CURITIBA — PARANÁ

DZIAŁ POETYCKI:

pod kierunkiem Stefana Czaplińskiego

Cykl "Afryka się Modli" Modlitwa Poranna

Panie, ciskam moją radość
jak ptaszka w niebo.
Noc odteciała sobie.
Cieszę się światłem.
Cóż to za dzień, Panie! Cóż to za dzień!
Ogień Twojego słońca wyszał rosę
z trawy i z naszych serc.
To co wznosi się z ich głębi,
to co jest wokół nas
tego poranku — to wdzięczność.
Dziękuję, Panie, za wszystko,
za wszystko. Dziękuję, Panie
za to czym jestem,
za moje ciało, które rośnie,
mimo złego pożywienia w szkole
i choć mój brat nie ma pracy
i choć rośnie w malarz w krwi...
Ciskam moją radość, Panie
jak ptaszka w niebo.
Nowy dzień, który iskrzy się i przeży
wybucha i śpiewa Twoją miłość!
Ty stwarzasz codziennie
i Ty rachujesz codziennie
niby pierścionki na mojej głowie.
Alleluja, Panie
przez Jezusa Chrystusa Alleluja!

Funerária Nossa Senhora do Perpétuo Socôrro

Tradycyjny już Zakład Pogrzebowy p. Franciszka
Kuchennego, naszego rodaka.

Ażeby móc lepiej usłużyć tym, którzy w bolesnych chwilach swojego życia potrzebują sprawnej i uczciwej pomocy, powstał w Kurtybie jeszcze jeden zakład pogrzebowy: "Emprêsa Funerária N. Sra. do Perpétuo Socôrro". Sumiennych usług można żądać w dzień i w nocy: trumny, pogrzeby, wyjazdy do jakiegokolwiek miejsca w kraju, załatwianie dokumentów, itp. Zapłatę można uiścić po wykonaniu usług.

Rua Nilo Peçanha, koło Cmentarza Miejskiego.

Telefony: 22-8791 i 24-0949

KĄCIK RODZINNY:

KOBIETA I RADAR

Radar jest wynalazkiem starym jak świat. Kto usiłuje twierdzić inaczej — błądzący na potęgę.

Radar istniał za czasów Adama i Ewy jak istnieje dzisiaj, narodzin zaś jego miały miejsce w tym samym momencie, gdy na świat przyszła kobieta.

Dzisiaj słowo "radar" ma znaczenie przeważnie wojskowe. W języku potocznym w znaczeniu, o którym będziemy mówić poniżej, nazywa się on "kobiecą intuicją".

Aparat radarowy w który wyposażona jest kobieta, jest o wiele bardziej precyzyjny i doskonalszy od tego, jakim posługują się siły zbrojne. Na przykład armia amerykańska, dysponująca najdoskonalszym sprzętem radarowym, nie jest przecież w stanie przy jego pomocy wykryć, gdzie żołnierz był w czasie nocnej przepustki. A kobieta potrafi wykryć to z łatwością jeśli chodzi o męża. Bez żadnego wysiłku. Ot, mimochodem.

Np. mąż wracając w nocy do domu, zdejmując przeziorność na schodach buki, otwiera drzwi bez najmniejszego szmeru i wchodzi do mieszkania krokiem skradającego się lisa, a mimo to małżonka budzi się zawsze i czekać go będzie u drzwi sypialni. Nie pomoże żadne tłumaczenie. Ona wie nieomylnie, że mąż wraca z partii brydża czy też z koleżeńskich bibki czy skąd inąd...

Przy pomocy tego właśnie kobiecego radaru żona potrafi doskonale wybrać moment, by polecić mężowi naprawienie np. zepsutego odkurzacza, czy zawieszenie firanek. Biedak myślał, że będzie mógł w tym czasie zająć spokojnie w fotelu przed aparatem telewizyjnym czy też z gazetą i papierosem w ręku. Nic podobnego. Radar żony jest czynnym. Nie zdążył jeszcze przeczytać dwóch zdań artykułu gdy zjawia się ona i mówi: — Kochanie, zepsuł się kran w kuchni. Czy nie chciałabyś go naprawić?

Mąż wydobywa na wargi szczerzenie uprzejmy uśmiech, klnąc w duchu — składa gazetę czy też wyłącza aparat telewizyjny i idzie reperować kran. Radarowy ekran żony czynnym jest jednak bez przerwy. Gdy z westchnieniem ulgi kończy pracę hydraulika, ona jest już przy nim.

— Kochanie, warto być sprzedził co stało się z żelazkiem. Nie graje, a muszę prasować. Nie masz teraz nic do roboty, więc może być z reperować?

Po tym trzeba skleić złamaną poręcz od krzesła, wyrotować posadzkę w "living roomie" przynieść chleb ze sklepu itd. Gdy się to wszystko zrobiło — najwyższy czas iść spać. Oczywiście mąż nie przeczytał dziennika i nie wysłuchał "newsów" w telewizji.

Wszystko to są rezultaty małżeńskiego pożycia. Większość mężów cierpi to w milczeniu.

Dzisiaj w epoce królowania techniki mężowie muszą być inżynierami, elektrykami, hydraulikami i technicznymi. Nieliczni z nich tylko, posiadający na to dość pieniędzy, mogą sobie pozwolić na wezwanie specjalisty, by pozwolić na wezwanie specjalisty, by pozwolić na wezwanie specjalisty, by pozwolić na wezwanie specjalisty...

W przypadku, gdy żony wymagają od swych mężów reperacji w rodzaju poprawiania zamka od drzwi, nogi od stołu czy też zmiany przepalonych żarówki — nie ma jeszcze powodu do lamentowania. Współcześni mężowie muszą jednak umieć reperować zepsuty odkurzacz elektryczny, lodówkę, kuchnię i instalację do ogrzewania wody. Poza tym oczywiście wszystko to, co w domu ma i nie ma wspólnego z elektrycznością. Dzisiaj żony nie pytają mężów: "Czy możesz mi zreperować szczerotkę?" lecz: "Czy możesz mi naprawić elektryczną suszarkę do włosów?"

Dawniej mąż mógł ostatecznie naprawić uszkodzony piec. Dzisiaj przy tak skomplikowanych systemach centralnego ogrzewania — bez specjalistycznej pomocy nie ma o tym mowy. Niedługo u niego w domu nie będzie widać węgla i drzew. Niech spróbujcie zrobić to dzisiaj. Wiele swych włosów znajdzie na swej głowie (o ile nie jest już łysy) gdy przyjdzie mu orientować się w włącznikach, zegarkach i innych, skomplikowanych urządzeniach kuchni. Jest ona w porządku, mąż może spokojnie pójść do baru na "jednego" pewien, że pozostawiony w piecu indyk nie spali się na węgiel, gdy jednak coś się zepsuje — nie on z całą pewnością będzie tym, który defekt znajdzie i usunie.

Odkotczyliśmy jednak od tematu, którym jest radar, albo jak kto woli — kobieca intuicja.

Intuicja ta, słusznie nazywana szóstym zmysłem kobiety, trudna jest w gruncie rzeczy do zdefiniowania. Same kobiety nie potrafią tego wytłumaczyć. Filozofie określają ją jako łatwość poznawania rzeczywistości bez potrzeby myślenia. Wykluczają oni istnienie intuicji na podstawie dedukcji czy rozumowania. Cóż za niepopolność naszych dani.

Jako główny powód podają oni, że kobiety posiadają dlatego lepszą intuicję od mężczyzn, ponieważ są bardziej uczuciowe i pobudliwe. Myślą więc sercem, co nie jest może i naiżgorsze, bo serce nie raz kieruje się więcej słusnością. Serce kobiety stale domaga się odpowiedzi co inni — właśnie mężczyźni — myślą o niej. Rezultat jest taki, iż kobieta rozwija

w sobie pewien rodzaj telepatii innych — właśnie mężczyzn. Z tego rodzi się jej intuicja.

Tak wgląd wytłumaczenie tego faktu. Podajemy je, a każdy może się z tym zgodzić albo nie. Jak komu wygodniej.

Jest rzeczą znacznie łatwiejszą zobrazić do czego intuicja kobiecie służy, aniżeli wytłumaczyć jej istotę.

Kiedy byliśmy młodzi, mieliśmy jak większość mężczyzn w tym wieku podobnie do papierosów, słowem do nasładowania starszych. Gdy zdobywaliś dowodnia starszych. Gdy zdobywaliś dowodnia starszych. Gdy zdobywaliś dowodnia starszych...

— Byłem... Byłem na spacerze z kolegą...

— Zbliżył się do mnie. Chuchnij.

— I jeszcze raz przekonywałam się, że intuicja matki nas zdemaskowała.

Intuicja matki — pani dom jest specjalnie wystroniona. Tak mąż jak i dzieci mają okazję przekonania się o tym, gdy trzeba coś znaleźć. Osobiście widziałem wielu mężów, którzy wchodził do drugiego pokoju, by coś przynieść. Gdy znaleźli się tam — zapomniał po co właściwie wyszli.

— Acha — odzywała się żona — zdaje mi się, że czegoś szukasz. Mam wrażenie, że papierosów. Są tutaj.

Rzeczywiście mąż chciał znaleźć papierosy. W innych przypadkach był to fajka, książka lub zapalniczka czy też okulary. Zawsze, albo prawie zawsze, żona od razu wiedziała czego jej mąż szuka.

Specjalną intuicją odznaczają się kobiety - dziennikarki. Utaño się o nich w redakcjach zdanie, że wypadek czy pożar wyczuwają na odległość 10 mil. W tym przypadku naturalnie intuicja kobieca łączy się z intuicją dziennikarską.

Gdy rozpatruje się to rzeczowo dochodzi się do wniosku, iż czysta intuicja nie jest rzeczą zbyt pożyteczną. W wielu rzadkich elementach odrobiny dedukcji często określamy ją nazwą. Może to być również element pewnego hazardu.

Pozostaje jednak faktem, że intuicja jest niełatwa zagadnieniem — problemem dla mężczyzn, rzeczą jasną i zrozumiałą dla kobiet.

(Związkowiec")
Jerzy Rozwadowski

HUMOR

TAKIE SAME
— Popatrz na portret moich bliźniaków!
— Ale na fotografii widzę tylko jedno dziecko.
— Nic nie szkodzi, drugie jest zupełnie takie same.

RADA
Pewien przemysłowiec pyta przyjaciela — kierownika wielkiej stoczni:
— Jak tam idą sprawy handlowe?
— Żle, bardzo źle. Wciąż nie przerywają pracę, nie idzie tak jak dawniej. Strajki nas zrujniają!
— Ja znów myślę — mówi przemysłowiec — że istnieje

PAMIĘĆ WZROKOWA
— Kochanie! — pyta żona Kowalską męża. — Czy masz zdolność zapamiętania twarzy?
— Hm, przypuszczam, raczej tak — odpowiada mąż.
— Doskonale! — warczą żona. — Właśnie rozbija twoje lustro do golenia.

Rádio Gambijú Ltda.

ZY 5 - 27 - Kc/s - 1560 - A VOZ CATÓLICA DO PARANÁ

Boa música, Clube dos Sócios, Têrco em Família, Hora de Músicas Para nesa (nos domingos das 15 às 16 horas), Homagem, Anticena, Avisos e Recados para Amigos.

ARAUCÁRIA FONE: 100 PARANÁ

INDICADOR PROFISSIONAL

Lekarze: Dentyści

DR. LUDOVICO RYDIGIER
MEDICO
Estação Hospitalar de 4 anos nos Estados Unidos. — Cursos de Especialização na New York Policlínica Medical and Hospital —
Consultório: Rua Barão do Rio Branco, 63 - Fone: 23-8494 - 14.º andar - Conjunto, 1411 - Edifício Barão do Rio Branco.
Residência: Rua do Herval, 182 - CURITIBA - Fone: 22-5473 - PARANÁ

DR. WINCENTY FLEKSI
Godziny przyjęć: od 8 do 11 i od 2 do 6. Rua Voluntários da Pátria, 620 - Curitiba

DR. NEWTON MAIHEWSKI
Cirurgião Dentista
Extrações e restauração em 6 horas
Marechal Deodoro, 21 - 17.º andar - Fone: 23-0530
Res.: 23-0200
Edifício BRADESCO CURITIBA

DR. STANISLAW PUCHALA
CIRURGIÃO - DENTISTA
CONSULTÓRIO
Av. Ipiranga, 877 - 11.º andar - Sala 116 - Tel.: 34-839
SÃO PAULO

DR. AUGUSTO KISZKA
Clínica Médico Cirúrgica
Médico do Hospital Bom Jesus Médico da Pref. Municipal.
A T E N D E :
Hospital: - das 8 às 12 horas.
Consultório: - R. D. Pedro II, 829 - das 15 às 18 horas.
PONTA GROSSA - PARANÁ

DR. GABRIEL NOWICKI
Dyplom Uniwersytetu Paryskiego. — Były Profesor Uniwersytetu Parańskiego.
Po powrocie z Europy przyjmuje w Farmácia Stelzeid, Praça Tiradentes, 53 od godziny 9-12 do 13-tej.
Choroby ogólne. — Specjalność: schorzenia nerek i dróg moczowych.
Residência: Emano Pereira, 822

DR. RENATO CÉSAR DA ROCHA — MEDICO
Clínica Geral — Partos — Operações Moléstias de Senhores
C. — Edifício Barão do Rio Branco - Rua Barão do Rio Branco, 63 - 11.º andar - Conjuntos, 1105/1106 - Telefones: 23-9522 - Ramais, 234 - 235 - Residência: Rua Ubaldino do Amaral, 962 - Fone: 23-8890 - Curitiba

Advokaci:

DR. LUCJAN KASPSZAK
Pra. Osório, 45 - 1.º and. 105
Telefon: 23-8944 - Curitiba
Załatwia inwentarze, ściga wszelkie płatności, przeprowadza usuwanie lokatorów, broń sądowo w jakichkolwiek sprawach kryminalnych.
Mówi się po polsku

DR. LEOPOLDO ANTONIO SOKOLOWSKI
Sprawy cywilne, karnalne, sprawy rodzinne.
Praça Presidente Getúlio Vargas, 61
Tel: 173 - S. José dos Pinhais

DR. ESTANISLAW BUNDYRA
Biuro Prawnicze dla wszelkiej obsługi klientów składającej się z 6 Adwokatów, załatwiających, wszelkie sprawy prawnicze. Przyjmuje w godzinach handlowych
Rua Cel. Xavier de Toledo, 99 - 3.º andar - Curitiba
Fone: 35-6692 - 33-9405 - 34-6616

PAULO FILIPAK
ADVOCADO
Causas civis e comerciais. Inventários da Capital e do Interior. Horário: 9:30 - 11:00 e das 18 às 18 h.

FELIX GOLAS
CONTADOR
Registro de firmas na Junta Comercial, controle de livros, elaboração do imposto de renda, balanço de contabilidade das empresas.
Rua Cândido Lopes, 205, - 2.º andar - CURITIBA - PARANÁ

HIPNOZA DZISIAJ

Stosowanie hipnozy już dawno przeszło z rąk iluzjonistów w ręce lekarzy. W końcu ubiegłego wieku, tuż po odkryciu hipnozy, stosowano ją głównie w terapii chorób psychicznych. Obecnie używa się jej w leczeniu zaburzeń psychosomatycznych — w przypadku chorób skóry, przy nadciśnieniu, astmie, bólach głowy, bezsenności — a więc wszędzie tam, gdzie znaczna rolę odgrywają stany emocjonalne.

Hipnoza pomaga znieść trudne psychologiczne lub fizyczne warunki życia — np. marynarzy łodzi podwodnych czy kosmonautów. Tak właśnie stosowana jest

Hipnoza z powodzeniem zaczęto stosować dla zwalczania narkomanii i alkoholizmu, a także nałogu palenia papierosów. Pomaga przy bezbolesnych porodach, umożliwia opanowanie leku — słowem, stanowi swoisty psychiczny środek znieczulający.

Coraz częściej też trafia do gabinetów lekarzy stomatologów. Rozgrywają się tam wówczas takie oto sceny. Na fotelu dentystrycznym wygodnie siedzi pacjent. Oczy ma zamknięte, usta otwarte. Dentysta, operując wiertarką, mówi cicho i spokojnie: "Czuje się pan dobrane, bardzo dobrze. Nic pana nie boli. Przeżywa pan miłe doświadczenie. — Gdy się skończy, zachowa pan o tej chwili bardzo przyjemne wspomnienie".

Pacjent nie rusza się. Istotnie, nic go nie boli, choć nie otrzymał środków znieczulających. Przy pomocy hipnozy leczy zęby np. paryski stomatolog Alain Girod, sekretarz Kongresu hipnoanestezjologii i sofrologii (tak obecnie określa się naukę hipnozy). Kongres ten odbył się niedawno w Mont d'Arbois we Francji. Uczestniczyło w nim dwustu praktykujących lekarzy, w większości stomatologów. Zapoznali się tam z nowymi technikami hipnozy, pod kierunkiem dr. Fleischera.

— W tej metodzie — mówił na kongresie dr. Fleischer — przede wszystkim trzeba było pozbycić się balastu "praktyk magicznych, a także przemoc nieswiadomy

często strach przed pogwałceniem własnej osobowości i przed nieograniczoną władzą hipnotyzera. Nie stosujemy metod gwałtownych — choć stan hipnozy można uzyskać niemal natychmiast, w ciągu kilku sekund. Byskawiczna hipnoza, to piękne i zadziwiająco widokowo. Demonstrowano ją wielokrotnie już przed kamerami telewizyjnymi. W praktyce jednak najczęściej stosuje się stopniowo wprowadzenie pacjenta w sen hipnotyczny.

Pierwszy etap, to całkowite odgrępienie pacjenta. Potem należy zmniejszyć jego pole dostrzegania (najlepiej, by zamknął oczy i skoncentrował uwagę). Od tej chwili zaczyna działać hipnoza. Hipnotyzerowi pozostaje tylko łagodnym głosem czynić odpowiednie sugestie, które podtrzymują dobre samopoczucie i relaks pacjenta.

Wprowadzenie pacjenta w głęboki sen hipnotyczny trwa dłużej. Ale w tych przypadkach i tak zazwyczaj stosuje się środki farmakologiczne. Natomiast odprężenie psychiczne pacjenta i uwołnienie od lęków znakomicie potrafi sofrologia. Może już niebawem — jeśli metoda jest rozpowszechni — bez obawy zasładek będziemy na dentystrycznym fotelu. Na dodatek, wzięte tu dentysty wspominać będziemy z prawdziwą przyjemnością. Jeśli, oczywiście, jesteśmy podatni na działanie hipnozy — albowiem nie zawsze udaje się nawiązać kontakt pomiędzy hipnotyzere a pacjentem.

Paczki PEKAO DO POLSKI

Najtaniej, najszybciej i najsprawniej otrzyma Rodzina i Przyjaciele w POLSCE P O M O C

przez PACZKI PEKAO tak zw. "DO WYBORU" oraz PACZKI SPECYFIKOWANE wg katalogu.

PEKAO posiada Paczki: żywnościowe, ze świeżymi owocami, siodłami, upominkami dla Pań, Panów i Dzieci, maszyn do szycia, maszyn dziewiarskie, lodówki, sprzęt motorowy tj. samochody, motocykle, opony, materiały budowlane, włókiennicze, inwentarz żywy tj. krowy, świnię, wiegieł, koks, niebłę i wiele innych rzeczy...

Tylko Paczki PEKAO wolne od cla

WIELKI ASORTYMENT LEKARSTW AMERYKANSKICH
GOTOWE DO ODBIORU APARTAMENTY I DOMKI
Po informację i Katalogi należy zgłaszać się do:
PRZEDSTAWICIELKI Upoważnionej przez PEKAO New York,
p. Haliny BERGMAN,
SAO PAULO
Caixa Postal Nr 5127, Tel.: 220-39-65

